

HAMMASLÄÄKETIETEEN YLEINEN KLIININEN ARVIOINTI, päivitetty 2020

Kansallisen kliinisen arvioinnin työryhmän (KLART) laatimat osaamistavoitteet perustuvat Association for Dental Education in Europe (ADEE) osaamistavoitteisiin. Osaamistavoitteet on tarkoitettu käytettäväksi kliinisen arvioinnin perustana. Lisäksi jokaisella koulutusyksiköllä voi olla näitä tarkentavia osaamistavoitteita. Field JC, Cowpe JG, Walmsley AD (eds.). Päivitys pohjautuen artikkeliin: The graduating European dentist: a new undergraduate curriculum framework. Eur J Dent Educ; 2017; 21 (suppl 1), pp. 1 - 35

I Ammatillisuus

1.1. Etiikka

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- noudattaa yksittäisen potilaan ja väestöryhmien hoidossa terveydenhuollon eettisiä periaatteita
- kunnioittaa potilaiden ihmisarvoa ja kohtelee heitä yhdenvertaisesti ilman ennakkoluuloja ja syrjintää
- kunnioittaa potilaan itsemääräämisoikeutta, noudattaa salassapitovelvollisuutta ja käsittelee ammattitaitoisesti sähköisiä potilastietoja
- toimii viipymättä havaitessaan vaaroja tai haittoja työympäristössään
- käyttää ammattitaitoisesti sosiaalista mediaa ja digitaalista viestintää ottaen huomioon sekä oman että ammattikunnan maineen
- osaa ryhtyä asianmukaisiin toimiin auttaakseen taitamatonta tai epäeettisesti toimivaa kollegaa tai hänen potilaitaan

1.2. Lainsäädäntö ja muut ohjeet

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- toimii hammaslääkärin toimintaa koskevan voimassaolevan lainsäädännön ja ohjeiden mukaisesti (tietoturva, potilasturvallisuus, infektiot)
- osaa laatia säädösten mukaiset potilasasiakirjat, jotka tukevan potilaan hoitoa
- hallitsee säteilyturvalainsäädännön; osaa toimia itse ja ohjaa myös hoitotiimiä toimimaan säteilylainsäädännön mukaisesti
- noudattaa markkinoinnissa alan yleisiä hyviä käytänteitä
- tuntee terveydenhuollon valvonnan

1.3. Ammatillinen käyttäytyminen

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- omaa kokonaisvaltaisen potilaslähtöisen käsityksen hammaslääkärin ammatista
- toimii vastuullisesti hammaslääkärin ammatissa
- osaa toimia oma-aloitteisesti, mutta tunnistaa oman osaamisensa rajat ja osaa tarvittaessa hakea tukea
- osaa valita ja priorisoida hoitovaihtoehtoja, jotka vastaavat nykyaikaisia hoitokäytäntöjä sekä sopivat yhteen hoitolinjausten ja käytössä olevien resurssien kanssa
- osaa kertoa potilaalle ymmärrettävästi diagnoosista, hoitovaihtoehdoista, hoidon kulusta, kustannusarviosta, hoidon ennusteesta ja mahdollisista riskeistä
- osaa seurata alan kehitystä ja kykenee arvioimaan omaa täydennyskoulutuksen tarvettaan
- osaa käyttäytyä kollegiaalisesti ja omalta osaltaan työyhteisönsä hyvinvointia edistävästi

II Vaikuttava kliininen toiminta

2.1. Näyttöön perustuva kliininen toiminta

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- osaa käyttää työssään alansa ajantasaista, näyttöön perustuvaa tietoa
- omaa valmiuden kriittiseen tieteelliseen tiedonhakuun ja osaa käsitellä ja soveltaa hankkimaansa tietoa potilaan hoitoon
- osaa käyttää hammaslääketieteen peruskäsitteitä ja – termejä asianmukaisesti
- osaa yhdistää lääketieteen eri osa-alueiden näkökulmia hammas- ja suusairauksien syntyyn, diagnostiikkaan ja hoitoon
- osaa tuoda aktiivisesti tietonsa ja taitonsa työyhteisön käyttöön
- osaa kehittää osaltaan omaa toimintaympäristöään huomioiden ajantasaiset materiaalit ja välineistön
- tunnistaa ja osaa toimia asianmukaisesti kohdatessaan kaltoin kohdellun potilaan

2.2. Johtaminen, tiimityöskentely ja vuorovaikutus

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- johtaa tehokkaasti hammashoitotiimin kaikkia jäseniä
- osaa kommunikoida ymmärrettävästi ja asiantuntevasti potilaan tai häntä edustavien tahojen, työyhteisön, sidosryhmien ja yleisön kanssa
- tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa omassa viestintätäyttylässään
- osaa työskennellä hoitotiimin kanssa huomioiden terveyden, turvallisuuden ja hygienian
- osaa toimia ammattimaisesti ja rakentavasti yhteistyössä hoitotiimin ja sidosryhmien sekä oman ammattikuntansa kanssa

2.3. Riskien hallinta

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- edistää työympäristön turvallisuutta
- hallitsee aseptisen työskentelyn perusteet; osaa toimia itse ja ohjaa hoitotiimin toimimaan aseptisten työskentelyn periaatteiden mukaisesti
- osaa hoitaa akuuteissa tilanteissa lähetekäytännöt ja lääkkeiden määräämisen
- tunnistaa ja osaa toimia hammaslääkärin ammatin terveysriskit huomioiden
- toteuttaa riskiarviointia työyksiköissä ja raportoi potilas- ja työturvallisuuspoikkeamista
- osaa toimia vastaanotto toiminnan yhteydessä ilmenevissä hätätilanteissa sekä osaa luoda ennakoivan ja toteutettavissa olevan toimintamallin mahdollisten hätätilanteiden varalle (laadunseuranta)
- osaa arvioida hammasteknisten töiden laatua

III Potilaan hoito ja suun terveyden ylläpito

3.1 Kliininen tutkimus ja diagnostiikka

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- osaa selvittää ja kirjata olennaiset esitiedot potilaan yleisterveydentilasta sekä yksityiskohtaiset tiedot suun terveyden nykytilasta, hoitohistoriasta ja niihin vaikuttavista tekijöistä
- osaa tutkia potilaan, käyttää diagnostisia apuvälineitä ja tehdä tai järjestää tarpeelliset lisätutkimukset
- osaa kirjata statuksen asianmukaisesti
- osaa tehdä diagnoosin perustuen anamneesiin, kliiniseen tutkimukseen, tarpeellisiin lisätutkimuksiin sekä tutkittuun teoreettiseen tietoon ja/tai vahvaan kokemukSELLISEEN näyttöön (evidence-based)
- osaa konsultoida tarpeen vaatiessa

3.2 Hoidon suunnittelu

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- tunnistaa ja osaa arvioida elämäntilanteen ja kehityksen merkityksen ihmisen käyttäytymiseen
- osaa laatia hoitosuunnitelman potilaan kokonaistilanteeseen sopivaksi huomioiden iän, yleisterveydentilan sekä hoitoon liittyvät sosiaaliset ja psykologiset tekijät
- osaa suunnitella realistisen hoitoaikataulun huomioiden toimenpiteiden kiireellisyysjärjestyksen
- osaa tehdä ja kirjata diagnoosiin perustuvaan hoitosuunnitelmaan pohjautuvan hoitopäätöksen ja kustannusarvion käyttäen yleisesti hyväksytyjä hoitovaihtoehtoja yhteisymmärryksessä potilaan kanssa
- osaa analysoida omahoidon merkityksen osana hoitosuunnitelmaa
- tuntee tupakka- ja nikotiinituotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden, lääkkeiden ja ravinnon merkityksen ja huomioi tekijät hoidon suunnittelussa
- tunnistaa oman osaamisensa rajat ja osaa lähettää potilaan tarvittaessa asianmukaiseen jatkohoitoon

3.3. Potilaan hoito, hyvän suun terveyden saavuttaminen ja ylläpito

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- tunnistaa potilaan hoitotilanteeseen liittyvän kivun, pelon ja stressin sekä osaa käyttää niiden hallinnassa asiaankuuluvaa toimintatapoja, tarvittaessa lääkitystä
- osaa hoitaa potilaan suun sairauksia tehokkaasti ja turvallisesti pyrkien parantamaan potilaan terveydentilaa ja elämänlaatua
- osaa käyttää näyttöön perustuvia ja hammaslääkärikunnan yleisesti hyväksymiä materiaaleja ja hoitokeinoja
- osaa antaa välittömän ensiavun hammas- ja suusairauksissa, suun ja kasvojen alueen traumaissa sekä antamaansa hoitoon liittyvissä tilanteissa
- ohjeistaa potilasta ylläpitämään suun terveyttä ja saavutettua hoitotulosta
- osaa todentaa hoidon tulokset ja potilaan vasteen hoidolle sekä luoda antamalleen hoidolle ennusteen
- osaa arvioida antamansa hoidon laatua
- hallitsee ajankäytön kliinisessä työssä

IV Hammaslääkäri yhteiskunnassa

4.1 Suun terveys osana yhteiskuntaa ja terveydenhuoltoa

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- osaa toimia suun ja muun terveyden puolestapuhujana suhteessa potilaisiin, erilaisiin organisaatioihin ja yhteisöihin sekä poliittisiin päättäjiin myös terveydenhuollon ulkopuolella
- osaa kuvata suun terveydenhuollon järjestämistavat, palvelujen tarjoamisen ja erilaiset korvaus- ja maksujärjestelmät sekä yleiset terveydenhuollon järjestämisen tavat
- osaa keskustella näistä suhteessa oikeudenmukaisuuteen (julkinen ja yksityinen), tasapuoliseen hoitoon pääsyyn sekä hoidon laatuun ja tuloksiin
- osaa kuvata suun terveyden osana terveystaloutta sekä kansanterveysstrategioita
- osaa pohtia erilaisia esimerkkejä terveyspalvelujen muutoksista paikallisella ja kansallisella tasolla suhteessa terveyden edistämiseen
- osaa keskustella terveydenhuollon yhteistyön periaatteista paikallisissa yhteisöissä
- osaa kuvata olemassa olevat urapolut sekä koulutusmahdollisuudet

4.2 Väestön terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäiseminen

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- tuntee kansanterveysongelmiksi tunnistetut suu- ja muut sairaudet sekä niiden yhteiset riskitekijät
- osaa keskustella terveyteen vaikuttavista sosiaalisista tekijöistä sekä terveyteen liittyvästä eriarvoisuudesta
- ymmärtää terveystietämisen muutoksen tärkeyden sekä sen menetelmät ja rajoitukset väestötasolla
- osaa kuvata ja toteuttaa moniammatillisia lähestymistapoja sairauksien ennaltaehkäisyyn ja terveyden edistämiseen yksilö- ja väestötasolla, myös muiden kuin suun terveydenhuollon ammattilaisten kanssa
- osaa kertoa esimerkkejä tehokkaista kansanterveys interventioista
- osaa kuvata väestön suun terveyden arviointia, mukaan lukien epidemiologiset tutkimukset
- osaa keskustella kansallisista ja globaaleista suun terveyden kehityssuunnista sekä poliittisista, sosiaalisista ja taloudellisista suuntauksista ja niiden vaikutuksesta terveyteen
- osaa ottaa kantaa tutkimuksiin, joita tarvitaan suun terveyden edistämiseksi, sairauksien ehkäisemiseksi ja terveydenhuollon järjestämiseksi

Opintojen etenemisen tasovaatimukset:

Siirtyminen teoriaopetuksesta kliiniseen harjoitteluun: vähintään taso 1

Viransijaisuuskelpoisuus: vähintään taso 3 soveltuvin osin

Siirtyminen syventävään käytännönharjoitteluun: vähintään taso 3

I AMMATILLISUUS	0 Hylätty	1	2	3	4	5
Etiikka				Edellisten lisäksi		Edellisten lisäksi
Terveydenhuollon eettisten periaatteiden noudattaminen	Piittaamattomuus ja epäeettinen toiminta	Ymmärtää potilaan hoitoon liittyvän moraalisen ja eettisen vastuun		Noudattaa hammaslääkärin eettisiä periaatteita		Huolehtii eettisten periaatteiden toteutumisesta työyhteisössä
Potilaiden ihmisarvo, itsemääräämisoikeus ja yhdenvertainen kohtelu	Potilaiden ihmisarvon tai itsemääräämisoikeuden huomiotta jättäminen tai syrjivä kohtelu hoidon saamisessa	Ymmärtää ihmisarvon hoidon perustana, potilaan itsemääräämisoikeuden sekä sen, että potilaita kohdellaan yhdenvertaisesti		Kohtelee potilaita ihmisarvoa ja, itsemääräämisoikeutta kunnioittaen sekä yhdenvertaisesti syrjimättä		Huolehtii potilaiden ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioittamisen sekä yhdenvertaisen kohtelun toteutumisesta työympäristössään.
Salassapitosäännösten noudattaminen	Rikkoo salassapitosäännöksiä	Tuntee salassapitosäännökset		Noudattaa salassapitosäännöksiä		Huolehtii, että salassapitosäännöksiä noudatetaan työyhteisössä
Toiminta vaara- ja haittatilanteissa	Ei kerro havaitusta vaara- tai haittatilanteista tai toimi tilanteen havaitessaan	Tunnistaa ja tuntee toimintatavat vaara- ja haittatilanteissa		Osaa toimia vaara- ja haittatilanteissa		Toimii vaara- ja haittatilanteita ennakoivasti /ehkäisevästi
Sosiaalinen media, digitaalinen ja muu viestintä	Käyttäytyminen sosiaalisessa mediassa on epäeettistä ja/tai vahingoittaa ammattikunnan mainetta	Ymmärtää sosiaalisen median ja digitaalisen viestinnän merkityksen hammaslääkärin roolissa		Toimii vastuullisesti sosiaalisessa mediassa ja digitaalisessa viestinnässä		Huolehtii/ohjaa tarvittaessa sosiaalisen median ja digitaalisen viestinnän vastuulliseen käyttöön työyhteisössä ja ammattikunnassa
Vastuullisuus ammattikunnan sisällä	Peittelee taitamattoman tai epäeettisesti toimivan kollegan toimia tai kommentoi asiaa epäkollegiaalisesti potilaan tai muun työyhteisön kuullen	Tunnistaa, milloin kollega toimii taitamattomasti tai epäeettisesti		Ryhtyy asianmukaisiin toimiin auttaakseen taitamatonta tai epäeettisesti toimivaa kollegaa tai hän potilaitaan		Auttaa työyhteisöä löytämään toimintatapoja auttaakseen taitamatonta tai epäeettisesti toimivaa kollegaa tai hän potilaitaan
Lainsäädäntö ja muut ohjeet				Edellisten lisäksi		Edellisten lisäksi
Lainsäädännön ja ohjeiden noudattaminen	Toimii vastoin lainsäädäntöä ja/tai yleisesti hyväksytyjä toimintaperiaatteita	Tuntee ammattiin liittyvän lainsäädännön ja asiakirjakäytännöt		Ymmärtää hammaslääkärin ammattiin liittyvän lainsäädännön ja asiakirjakäytännöt sekä toimii niiden mukaisesti		Tuntee laajemmin sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvää lainsäädäntöä
Säteilysuojelu	On piittaamaton säteilysuojelusta	Tuntee säteilylainsäädännön		Osaa toimia itse ja ohjaa myös hoitotiimiä toimimaan säteilylainsäädännön mukaisesti		Huolehtii säteilylainsäädännön vaatimusten mukaisesta kouluttautumisesta
Hyvät markkinointikäytännöt	Markkinointi on harhaanjohtavaa	Tietää oikean ja luotettavan markkinoinnin periaatteet		Ymmärtää, että markkinoinnin on oltava oikeaa ja luotettavaa		Huolehtii/ohjaa tarvittaessa myös muita hyviin markkinointikäytäntöihin.
Terveydenhuollon valvonnan tunteminen	Ei tunne eikä ymmärrä terveydenhuollon valvontaa ja sen merkitystä.	Tuntee terveydenhuollon valvonnan, sekä oma- että viranomaisvalvonnan		Ymmärtää terveydenhuollon valvonnan, sekä oma- että viranomaisvalvonnan merkityksen		Ohjaa tarvittaessa myös muita terveydenhuollon valvontaan liittyen

Ammatillinen käyttäytyminen				Edellisten lisäksi	Edellisten lisäksi
Potilaslähtöinen käsitys ammatista Vastuullinen toiminta	Ei toimi potilaan edun mukaisesti	Ymmärtää potilaslähtöisen käsityksen hammaslääkärin ammatissa		Toimii potilaan edun mukaisesti	Huolehtii/ohjaa tarvittaessa potilaan edun mukaisen hoidon toteutumisesta työympäristössään
Oma-aloitteisuus ja omien rajojen tunnistaminen	Ei tunnista oman osaamisensa rajoja	Tunnistaa oman osaamisensa rajat ja tarvitsee tukea.		Tunnistaa oman osaamisensa rajat ja osaa tarvittaessa hakea tukea.	Osaa ja tahtoo tukea muita.
Hoitovaihtoehtojen priorisointi		Tietää hoitovaihtoehdot ja nykyaikaiset hoitokäytänteet		Osaa tehdä hoitopäätöksen huomioiden nykyaikaiset hoitokäytänteet, hoitolinjaukset ja resurssit	Osaa priorisoida eri hoitovaihtoehtoja
Potilaan informointi	Ei kerro potilaalle suun löydöksistä, niiden hoidosta, kustannuksista ja mahdollisista riskeistä. Suhtautuu potilaaseen epäasiallisesti, ei kuuntele potilasta tai halua ymmärtää hänen elämäntilannettaan	Osaa selittää potilaalle pääpiirteissään hoidon tarpeen ja hoitotoimenpiteet		Osaa keskustella potilaan kanssa ymmärrettävästi suun löydöksistä, hoidon tarpeesta, hoitovaihtoehtoista, hoidon kulusta, kustannusarviosta, sairauden ja hoidon ennusteesta ja mahdollisista riskeistä. Huomioi potilaan tai hänen laillisen edustajansa mielipiteen ja kunnioittaa sitä hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa.	Kykenee luontevaan vuorovaikutukseen erityistilanteissa (esim. tulkin välityksellä).
Alan kehityksen seuraaminen	Ei seuraa alan kehitystä eikä huolehdi täydennyskoulutuksesta	Osaa seurata alan kehitystä ja ymmärtää jatkuvan täydennyskoulutuksen merkityksen		Osaa arvioida omaa osaamistaan ja tietämystään ja täydennyskoulutuksen tarvettaan	Hakeutuu aktiivisesti täydennyskoulutukseen. Tuo aktiivisesti tietonsa ja taitonsa muiden käyttöön.
Kollegiaalinen käytös	Epäasiallinen ulkoasu Ei toimi kollegiaalisesti	Ammattiin sopiva ulkoasu ja käyttäytyminen Huomioi kollegiaalisesti opiskelija- ja työtoverinsa sekä muut yhteistyötahot		Toimii kollegana rakentavasti työyhteisössä.	Toimii opiskelu- ja työyhteisönsä hyvinvointia edistävästi.
II VAIKUTTAVA KLIININEN TOIMINTA	0 Hylätty	1	2 3	4 5	
Näyttöön perustuva kliininen toiminta - näyttöön perustuvan tiedon käyttö - kriittinen tiedonhaku ja tiedon soveltaminen hoidossa - peruskäsitteiden käyttö - eri lääketieteen osa-alueet suhteessa hammas- ja suusairauksiin - toimintaympäristön kehittäminen - toiminta kohdatessa kaltoin kohdellun potilaan	Ei osaa hakea eikä käyttää ajantasaista, näyttöön perustuvaa tietoa Ei käytä alan peruskäsitteitä ja – termejä asianmukaisesti Ei osaa yhdistää lääketieteen eri osa- alueiden näkökulmia diagnostiikassa ja hoidossa Ei tunne ammattimaisen toiminnan perusteita	Osaa peruskäsitteet ja –termit Osaa tiedonhaun perusteet ja tunnistaa luotettavat tietolähteet Tunnistaa lääketieteen eri osa- alueiden vaikutuksia diagnostiikkaan ja hoitoon Tunnistaa toimintaympäristön kehittämiskohteita	Edellisten lisäksi Osaa kommunikoida ammattitermeillä Tuntee lääketieteen eri osa-alueiden näkökulmia hammas- ja suusairauksien syntyy, diagnostiikkaan ja hoitoon Tuntee toimintaympäristön kehittämisen peruseriaatteet	Edellisten lisäksi Osaa soveltaa lääketieteen eri osa- alueiden näkökulmia potilaan hoidossa Osaa yhdistää ja soveltaa eri lähteistä saamaansa näyttöön perustuvaa tietoa Osaa kehittää toimintaympäristöään	

Johtaminen, tiimityöskentely ja vuorovaikutus <ul style="list-style-type: none"> - tiimin johtaminen - kommunikointi eri tahojen kanssa - omien kehittämistarpeiden tunnistaminen - hoitotiimissä työskentely - ammattimainen toiminta 	<p>Ei hallitse ammattimaisen vuorovaikutuksen perusteita Ei osaa johtaa tiimiä Kommunikointi hoitotiimissä ja/tai potilaan kanssa epäasiallista Välinpitämätön suhtautuminen annettuihin ohjeisiin Ei tunnista kehittämiskohteitaan</p>	<p>Kykenee ammattimaiseen vuorovaikutukseen työyhteisön jäsenien sekä potilaan kanssa Tuntee tiimin johtamisen perusteet Kuuntelee ohjeita ja tekee tarkentavia kysymyksiä</p>	Edellisten lisäksi Osaa kommunikoida ymmärrettävästi ja asiantuntevasti eri tahojen kanssa Hallitsee tiimin johtamisen perusteet Tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa	Edellisten lisäksi Omaa kuuntelutaitoa, tilanneherkkyyttä ja empatiakykyä Osaa johtaa hoitotiimiä Etsii aktiivisesti kehityskohteita omassa toiminnassaan
Riskien hallinta <ul style="list-style-type: none"> - työturvallisuuden edistäminen - aseptinen työskentely - lähetekäytäntö ja lääkkeiden määrääminen akuuteissa tilanteissa - ammatin terveystarpeiden tunnistaminen - riskinarviointi, potilas- ja työturvallisuus - hätätilanteiden ehkäisy ja toiminta - hammasteknisten töiden laadun arviointi 	<p>Vakavia puutteita aseptisessä työskentelyssä Vakavia puutteita potilas- ja työturvallisuuden huomioimisessa Vakavia puutteita lähetekäytännöissä</p> <p>Vakavia puutteita akuuttitilanteiden lääkkeiden määräämisessä Vakavia puutteita ammatin terveystarpeiden tunnistamisessa Ei osaa toimia hätätilanteissa Ei tunne hammasteknisten töiden laadun arvioinnin periaatteita</p>	<p>Hallitsee aseptisen työskentelyn</p> <p>Osaa toimia potilas- ja työturvallisuuden periaatteiden mukaisesti. Ymmärtää laatu- ja turvallisuusraportoinnin tärkeyden.</p> <p>Tuntee lääkkeiden määräämisen periaatteet Tietää ammatin terveystarpeet Osaa toimia hätätilanteissa Tuntee perusperiaatteet hammasteknisten töiden laadun arvioinnista</p>	Edellisten lisäksi Osaa määrätä lääkkeitä asianmukaisesti akuuttitilanteissa Tuntee lähetekäytännön ja osaa lähettää potilaan asianmukaisesti, käyttäen tarvittaessa konsultaatioapua Osaa ehkäistä hätätilanteita Osaa perusperiaatteet hammasteknisten töiden laadun arvioinnista Toimii aktiivisesti ammatin terveystarpeiden ennaltaehkäisemiseksi	Edellisten lisäksi Osaa soveltaa ajantasaisia aseptisiä periaatteita potilastyön kehittämisessä ja henkilöstön koulutuksessa Osaa edistää potilasturvallisuutta Osaa edistää työturvallisuutta Osaa lähettää potilaan asianmukaisesti ja oikea-aikaisesti Osaa kouluttaa hoitotiimiä hätätilanteiden ehkäisy ja niissä toiminnan osalta Osaa arvioida hammasteknisten töiden laatua
III POTILAAN HOITO JA SUUN TERVEYDEN YLLÄPITO	0 Hylätty	1	2 3	4 5
Kliininen tutkimus ja diagnostiikka <ul style="list-style-type: none"> - esitietojen ja suun terveyden tekijöiden selvittäminen ja kirjaus - potilaan tutkiminen - statuksen kirjaaminen - diagnoosin tekeminen 	<p>Ei selvitä anamneesia</p> <p>Potilaan tutkimisessa ja statuksen rekisteröinnissä virheitä ja/tai selkeitä puutteita Ei tunnista sairauden merkkejä</p> <p>Vakavia puutteita diagnoosin tekemisessä</p>	<p>Tietää, millaisia tietoja kuuluu yleis- ja suunterveyden anamneesiin Huomioi anamnestisista tiedoista hammashoidon kannalta oleelliset tiedot</p> <p>Osaa tutkia potilaan sekä tehdä ja kirjata perusstatuksen asianmukaisesti</p> <p>Osaa erottaa potilaan tutkimisella hankituista tiedoista hoidon kannalta oleelliset tiedot</p>	Edellisten lisäksi Osaa aktiivisesti kyselemällä selvittää potilaan yleisterveystietojen ja suunterveydentilän anamneesiin Osaa selvittää lääkkeiden vaikuttavat aineet, vaikutusmekanismit, niiden yhteismekanismit ja suuvaikutukset ja mahdolliset vaikutukset hammashoidon toteuttamiseen <p>Osaa tutkia potilaan ja tehdä statuksen kaikilta hammaslääketieteen osa-alueilta</p> <p>Löytää suun sairauden merkit ja osaa tulkita niitä</p>	Edellisten lisäksi Kykenee tekemään laajempaa tulkintaa anamneesiin perusteella ja kysymään potilaalta lisätietoja vaikeista asioista tai haastavissa tilanteissa <p>Selvittelee suun sairauksien etiologiaa ja peilaa etiologiaa myös laajemman lisätutkimuksen tarpeeseen</p> <p>Käyttää laajaa tietopohjaa diagnostiikan tukena</p>

<ul style="list-style-type: none"> - konsultointi 		<p>Ymmärtää, milloin konsultointi on tarpeen. Tuntee lähetekäytännön.</p>	<p>Osaa hyödyntää diagnostisia apuvälineitä</p> <p>Osaa tehdä diagnoosin perustuen anamneesiin, kliiniseen tutkimukseen, tarpeellisiin lisätutkimuksiin sekä tutkittuun tietoon tai kokemukselliseen näyttöön (evidence-based, Käypä hoito)</p> <p>Osaa konsultoida tarpeen vaatiessa kokeneempaa kollegaa tai erikoishammaslääkärinä</p>	
<p>Hoidon suunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> - hoitosuunnitelman laatiminen kokonaistilanne huomioiden - elämäntilanteen ja kehityksen merkitys käyttäytymiseen - hoitoaikataulun laatiminen - omahoidon analysointi - tupakan, päihteiden, lääkkeiden ja ravinnon merkitys hoidon suunnittelussa - osaamisen rajojen tunnistaminen ja jatkohoitoon ohjaus 	<p>Vakavia puutteita hoitosuunnitelman tekemisessä</p>	<p>Huomioi ehkäisevän hoidon ja potilaan omahoidon merkityksen osana hoitosuunnitelmaa</p> <p>Tuntee tupakan ja tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden, lääkkeiden ja ravinnon merkityksen suun terveyteen ja sairauksien paranemiseen</p>	<p>Edellisten lisäksi</p> <p>Osaa tehdä hoitosuunnitelman perustuen anamneesiin, kliiniseen tutkimukseen, tarpeellisiin lisätutkimuksiin sekä tutkittuun tietoon tai kokemukselliseen näyttöön (evidence-based, Käypä hoito)</p> <p>Huomioi potilaan iän, yleisterveydentilan sekä hoitoon liittyvät sosiaaliset ja psykologiset tekijät Tunnistaa potilaan kertoman ja löydösten väliset ristiriitaisuudet ja osaa huomioida ne hoitosuunnitelman teossa Ymmärtää löydösten vaikeusasteen ja osaa asettaa ne kiireellisyysjärjestykseen</p> <p>Osaa lähettää jatkohoitoon tarvittaessa</p>	<p>Edellisten lisäksi</p> <p>Osaa soveltaa anamnestisia tietoja potilaan suusairauksien diagnostiikkaan, hoitosuunnitelmaan, paranemisvasteeseen ja hoidon ennusteeseen harvinaisempien sairauksien ja lääkitysten osalta</p> <p>Osaa suunnitella potilaan hoidon toteutuksen hoitotiimin yhteistyönä</p>
<p>Potilaan hoito, hyvän suunterveyden saavuttaminen ja ylläpito</p> <ul style="list-style-type: none"> - kivun, pelon ja stressin hallinta hoitotilanteessa - suun sairauksien hoito terveydentilan ja elämänlaadun parantamiseksi - hyväksytyjen materiaalien ja hoitokeinojen käyttö 	<p>Suhtautuu välinpitämättömästi potilaan kokemaan kipuun, pelkoon ja stressiin hoitotilanteessa</p> <p>Ei huomioi potilaan itsemääräämisoikeutta</p> <p>Ei tunne hoitomenetelmiä eikä yleisimmin käytettyjä materiaaleja</p>	<p>Tunnistaa potilaissa suun sairauksien hoitoon liittyvän kivun, pelon ja stressin</p> <p>Tuntee hoitomenetelmät ja toteuttaa hoidon vaarantamatta potilaan terveydentilaa Omaa riittävät kädentaidot toimenpiteiden tuottamiseen</p>	<p>Edellisten lisäksi</p> <p>Osaa käyttää potilaskohtaisesti oikeita toimintatapoja, paikallisuudutusta ja tarkoituksenmukaisia pelon hallinnan menetelmiä ja tarvittaessa sedaatiota Tekee hoitopäätökset potilaan kokonaisedun mukaisesti myös itsemääräämisvaltaa vailla olevien potilaiden kohdalla</p> <p>Tuntee hoidossa käytettävät instrumentit ja materiaalit, niiden ominaisuudet ja komplikaatoriskit sekä</p>	<p>Edellisten lisäksi</p> <p>Hallitsee yleisanestesiassa toteutettavan hammashoidon</p> <p>Tunnistaa potilaat, joiden hoito on tarkoituksenmukaista toteuttaa erikoissairaanhoidossa</p> <p>Kykenee toteuttamaan erityisryhmiin kuuluvien potilaiden hoitoa asianmukaisesti ja kustannustehokkaasti Omaa hoitotoiminnassaan erinomaiset kädentaidot</p>

<ul style="list-style-type: none"> - ensiaputoimet hammas- ja suusairauksissa, traumaissa sekä hoitoon liittyen - suun terveyden ohjeistus - hoidon tulosten ja vasteen todentaminen ja hoitonnusteen laatiminen - hoidon laadun arviointi - ajankäytön hallinta 	<p>Ei huomioi hoitotuloksen ylläpitämisen tarvetta</p> <p>Ei arvioi hoitovastetta ja hoidon tulosta hoitonnusteeseen perustuen</p>	<p>Toteuttaa hoidon yhteisymmärryksessä potilaan kanssa.</p> <p>Tuntee potilaan oikeudet Tunnistaa hoitotuloksen ylläpitämisen tarpeen</p> <p>Ohjeistaa potilasta ylläpitämään suun terveyttä ja saavutettuja hoitotuloksia.</p>	<p>osaa valita tilanteeseen parhaiten sopivat</p> <p>Toteuttaa hoidon mahdollisimman yksinkertaisesti ja kohtuullisessa ajassa noudattaen aseptiikkaa ja varmistaen, että laaditun omahoitosuunnitelman toteuttaminen on potilaalle mahdollista</p> <p>Tunnistaa ja osaa hoitaa asianmukaisesti riskiryhmiin kuuluvat potilaat Kykenee tunnistamaan potilaan epärealistiset odotukset suunnitellulta hoidolta ja osaa informoida hoidontarpeesta ja hoidolla saavutettavista tuloksista. Tietää, miten arvioidaan hoitovastetta ja hoidon tulosta hoitonnusteeseen perustuen Ohjeistaa potilasta ylläpitämään suun terveyttä ja saavutettuja hoitotuloksia</p> <p>Osaa arvioida antamansa hoidon laatua</p>	<p>Otaa huomioon potilasta edustavien ja/tai hänestä vastaavien tahojen aseman potilaan hoidossa</p> <p>Arvioi hoitovastetta ja hoidon tulosta ja peilaa niitä ennusteeseen</p>
IV HAMMASLÄÄKÄRI YHTEISKUNNASSA	0 Hylätty	1	2 3	4 5
Suun terveys osana yhteiskuntaa ja terveydenhuoltoa	.		Edellisten lisäksi	Edellisten lisäksi
toiminta suun terveyden puolestapuhujana	Ei ymmärrä rooliaan suun terveyden puolestapuhujana	Osaa toimia suun terveyden puolestapuhujana suhteessa potilaisiin ja omaan työyhteisöön	Osaa toimia suun terveyden puolestapuhujana myös suhteessa muihin terveydenhuollon organisaatioihin	Osaa toimia suun terveyden puolestapuhujana myös suhteessa poliittisiin päättäjiin
terveydenhuoltojärjestelmän, suun terveydenhuollon järjestämistapojen ja rahoituksen kuvaaminen	Vakavia terveydenhuoltojärjestelmän, suun terveydenhuollon järjestämistapojen ja rahoituksen tuntemisessa.	Tuntee pääpiireissään terveydenhuoltojärjestelmän, suun terveydenhuollon järjestämistavat ja rahoituksen	Osaa kuvata suun terveydenhuollon järjestämistavat ja rahoituksen suhteessa muun terveydenhuollon järjestämiseen	Kehittää suun terveydenhuoltojärjestelmää ja sen toimintaa terveydenhuoltojärjestelmän kokonaisuudessa.
järjestämistavat suhteessa oikeudenmukaisuuteen, tasapuoliseen hoitoon pääsyyn ja hoidon laatuun	Ei ymmärrä suun terveyden huollon järjestämistapojen yhteyttä oikeudenmukaisuuteen, tasapuoliseen hoitoon pääsyyn ja hoidon laatuun	Tietää suun terveyden huollon järjestämistapojen yhteyden oikeudenmukaisuuteen, tasapuoliseen hoitoon pääsyyn ja hoidon laatuun	Osaa keskustella suun terveyden huollon järjestämistapojen yhteyksistä oikeudenmukaisuuteen, tasapuoliseen hoitoon pääsyyn ja hoidon laatuun	Osaa keskustella suun terveyden huollon järjestämistapojen yhteyksistä oikeudenmukaisuuteen, tasapuoliseen hoitoon pääsyyn ja hoidon laatuun suhteessa muuhun terveydenhuoltoon
suun terveys osana terveystaloutta ja kansanterveysstrategioita	Ei ymmärrä suun terveyden yhteyttä terveystalouteen ja kansanterveysstrategioihin	Tietää suun terveyden yhteyden terveystalouteen ja kansanterveysstrategioihin	Osaa kuvata suun terveyden yhteydet terveystalouteen ja kansanterveysstrategioihin	Edistää suun terveyttä osana terveystaloutta ja kansanterveysstrategioita

terveyspalvelujen muutokset suhteessa terveyden edistämiseen	Ei ymmärrä, että terveyspalvelujen muutokset vaikuttavat suun terveyden edistämiseen	Tietää, että terveyspalvelujen muutokset vaikuttavat suun terveyden edistämiseen paikallisella tasolla	Osoa pohtia, miten terveyspalvelujen muutokset vaikuttavat suun terveyden edistämiseen paikallisella ja kansallisella tasolla	Pyrkii vaikuttamaan terveyspalvelujen muutoksiin siten, että ne edistävät suun terveyttä paikallisella ja kansallisella tasolla
terveydenhuollon yhteistyö	Ei ymmärrä terveydenhuollon yhteistyön merkitystä paikallisissa yhteisöissä	Tietää erilaisia tapoja terveydenhuollon yhteistyölle paikallisissa yhteisöissä	Osoa keskustella terveydenhuollon yhteistyöstä paikallisissa yhteisöissä	Edistää toimillaan terveydenhuollon yhteistyötä paikallisissa yhteisöissä
urapolkujen ja koulutusmahdollisuuksien kuvaaminen	Ei tunne hammaslääkärin erilaisia urapolkuja tai koulutusmahdollisuuksia vaan näkee ammatin yksipuolisena	Tietää hammaslääkärillä olevan erilaisia urapolkuja ja koulutusmahdollisuuksia	Osoa kuvata erilaisia urapolkuja ja koulutusmahdollisuuksia	Pohtii aktiivisesti omia erilaisia urapolkuja ja koulutusmahdollisuuksia
Väestön terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäiseminen	Vakavia puutteita yksilö- ja väestötason terveydenedistämässä.	Osoa informoida potilasta suusairauksien ehkäisystä ja omahoidosta. Huomioi omahoidon osana hoitosuunnitelmaa. Ymmärtää, mitä väestötason suunnittelu tarkoittaa.	Edellisten lisäksi Suunnittelee suun sairauksien ehkäisyn huomioiden potilaan elämäntilanteen, yleisterveyden ja suun terveyden. Ohjeistaa omahoidon ja antaa neuvoja terveyden edistämiseksi. Osoa ohjeistaa tiimin muut jäsenet potilaan terveysneuvonnan suhteen. Tuntee sairauksien riskitekijät ja tunnistaa suun terveyteen liittyvän riskikäyttäytymisen. Pyrkii mahdollistamaan kaikkien väestöryhmien terveydenedistämisen.	Edellisten lisäksi Kykenee terveyden edistämistyöhön erityisryhmiin kuuluvien potilaiden hoidon osalta. Osoa arvioida monitekijäisesti suun sairauksien riskiä ja tuntee keinot hallita suun terveyteen liittyvää riskikäyttäytymistä. Vie tietoa aktiivisesti toimintaympäristöönsä ja kouluttaa yhteistyökumppaneita. Toimii aktiivisesti suun terveydenedistämässä toimintaympäristössään muuttuvassa yhteiskunnassa.
kansanterveysongelmien tuntemus	Ei ymmärrä kansanterveysongelman käsitettä eikä tunnista, mitkä sairaudet ovat kansanterveysongelmia. Ei ymmärrä sairauksilla olevan yhteisiä riskitekijöitä	Tuntee kansanterveysongelmiksi tunnistetut suu- ja muut sairaudet sekä niiden yhteiset riskitekijät	Tietää, miten kansansairauksia ehkäistään vaikuttamalla suun ja muiden sairauksien yhteisiin riskitekijöihin	Edistää kansansairauksien ehkäisyä vaikuttamalla suun ja muiden sairauksien yhteisiin riskitekijöihin paikallisissa yhteisöissä tai valtakunnallisesti
terveyteen vaikuttavien sosiaalisten tekijöiden tuntemus	Ei ymmärrä sosiaalisten tekijöiden vaikuttavan terveyteen ja siihen liittyvään eriarvoisuuteen	Tietää sosiaalisten tekijöiden vaikuttavan terveyteen ja siihen liittyvään eriarvoisuuteen	Osoa keskustella yhteisössään siitä, miten sosiaaliset tekijät vaikuttavat terveyteen ja siihen liittyvään eriarvoisuuteen	Pyrkii vaikuttamaan sosiaalisiin tekijöihin, jotka vaikuttavat terveyteen ja siihen liittyvään eriarvoisuuteen
terveyskäyttäytymisen merkitys, menetelmät ja rajoitukset väestötasolla	Ymmärtää terveyden edistämisen vain potilaskohtaisena terveysvalituksena. Ei ymmärrä terveyskäyttäytymiseen vaikuttavien tekijöitä ja niiden tärkeyttä yksilö- ja/tai väestötasolla	Tietää, miten terveyskäyttäytymisen muutokseen voidaan vaikuttaa yksilö- ja väestötasolla	Tuntee erilaiset väestötason terveyskäyttäytymisen muutokseen vaikuttavat menetelmät ja rajoitukset	Edistää väestötason terveyskäyttäytymisen muutoksia sopivin menetelmin omassa yhteisössään
moniammatillisten lähestymistapojen tunteminen sairauksien ehkäisyssä yksilö- ja väestötasolla	Ei ymmärrä, että sairauksien ehkäisyssä ja terveyden edistämässä tarvitaan moniammatillisia lähestymistapoja sekä yksilö- että väestötasolla	Tuntee suun terveydenhuollon moniammatillisia lähestymistapoja sairauksien ennaltaehkäisyyn ja terveyden edistämiseen yksilö- ja väestötasolla.	Tuntee moniammatillisia lähestymistapoja myös muiden kuin suun terveydenhuollon ammattilaisten kanssa yksilö- ja väestötasolla	Toteuttaa moniammatillisia lähestymistapoja suun terveydenhuollon ja muiden ammattilaisten kanssa yksilö- ja väestötasolla
tehokkaiden kansanterveysinterventioiden tuntemus	Ei tunne tehokkaita kansanterveysinterventioita eikä ymmärrä niiden merkitystä terveyden edistämässä	Ymmärtää kansanterveysinterventioita käsitteen ja tuntee tehokkaita kansanterveysinterventioita terveyden edistämässä	Osoa kertoa esimerkkejä tehokkaista kansanterveysinterventioista	Pyrkii edistämään tehokkaiksi havaittujen kansanterveysinterventioiden toteuttamista työyhteisössään

väestön suun terveyden arvioinnin kuvaus	Ei ymmärrä, miksi suun terveyttä pitää arvioida väestötasolla	Tietää erilaisia tapoja arvioida väestön suun terveyttä, mukaan lukien epidemiologiset tutkimukset	Osaa kuvata väestön suun terveyden arviointia, mukaan lukien epidemiologiset tutkimukset	Ymmärtää, miten oman kohdeväestön suun terveyttä voidaan arvioida käyttäen olemassa olevia tietoja tai epidemiologisia tutkimuksia
kansallisten ja globaalien kehityssuuntien vaikutukset terveyteen	Ei ymmärrä suun terveyden kansallisten ja globaalien kehityssuuntien merkitystä tai sitä, että poliittiset, sosiaaliset ja taloudelliset suuntaukset vaikuttavat siihen ja muuhun terveyteen	Tietää, että suun terveydellä on kansallisia ja globaaleja kehityssuuntia sekä sen, että poliittiset, sosiaaliset ja taloudelliset suuntaukset vaikuttavat siihen ja muuhun terveyteen	Osaa keskustella kansallisista ja globaaleista suun terveyden kehityssuunnista sekä poliittisista, sosiaalisista ja taloudellisista suuntauksista ja niiden vaikutuksesta terveyteen	Ymmärtää edellä mainittujen suun terveyden kehityssuuntien yhteyden muun terveyden kehityssuuntiin
tutkimustarpeiden tunnistaminen	Ei ymmärrä, miksi tarvitaan tutkimusta suun terveyden edistämiseksi, sairauksien ehkäisemiseksi ja terveydenhuollon järjestämiseksi	Tietää, että tarvitaan tutkimusta suun terveyden edistämiseksi, sairauksien ehkäisemiseksi ja terveydenhuollon järjestämiseksi	Osaa ottaa kantaa, millaista tutkimusta tarvitaan suun terveyden edistämiseksi, sairauksien ehkäisemiseksi ja terveydenhuollon järjestämiseksi	Osallistuu tutkimukseen suun terveyden edistämiseksi, sairauksien ehkäisemiseksi ja terveydenhuollon järjestämiseksi